

Omsorgsplan

Havbakkeskolen

Revideret januar 2016

Foto: John Erik Olesen

FORORD	2
HVIS EN ELEV DØR	3
HVEM HAR ANSVARET?	3
FØRSTE KONTAKT TIL ELEVENS HJEM	3
ANDEN KONTAKT TIL ELEVENS HJEM.....	3
KLASSEN	4
KONTAKT TIL PROFESSIONEL	4
KONTAKT TIL KLASSENS FORÆLDRE.....	4
LEDELSEN.....	4
AFHOLDELSE AF MINDESTUND FOR HELE SKOLEN	5
HVIS DØDSFALDET SKER I EN FERIE	5
KLASSELÆREREN (ELLER EVT. EN ANDEN LÆRER) SØRGER FOR	5
HVIS EN ELEV MISTER MOR/FAR ELLER SØSKENDE	5
KOMMUNIKATION.....	5
HJEMMET.....	6
KLASSELÆRERMØDE – NÅR ELEVEN ER TIL STEDE.....	6
SKOLENS LÆRERE ORIENTERES OM DØDSFALDET	6
KLASSELÆRERENS OPGAVER	6
BEGRAVELSESDAGEN	6
HVIS EN ELEV MISTER EN NÆRTSTÅENDE PERSON	7
ENESAMTALER.....	7
HJEMMET.....	7
HVIS DER OPSTÅR ALVORLIG SYGDOM BLANDT ELEVERS/MEDARBEJDETS NÆRMESTE.....	7
HVIS EN ANSAT DØR	8
FLAGNING.....	8
AFDØDES FAMILIE	8
INFORMATION TIL DE ANSATTE.....	8
HVIS EN ANSAT MISTER EN NÆRTSTÅENDE PERSON	8
ULYKKER I FORBINDELSE MED SKOLEDAGEN	9
VED ULYKKEN	9
UNDERRETNING.....	9
OPFØLGNING	9
BØRNS SORGREAKTIONER	10
ALMINDELIGE UMIDDELBARE REAKTIONER	10
ALMINDELIGE SORGREAKTIONER	10
ANDRE MULIGE SORGREAKTIONER	10
FØLELSERMÆSSIGE REAKTIONER	11
HVAD GØR SORGEN VÆRRE?.....	11
KØNSFORSKELLE I BØRNS SORG.....	12
LÆRERNES EGNE BEHOV	12
BREVE	13
HVIS EN ELEV DØR	13
HVIS EN ANSAT DØR	15
STØTTEGRUPPEN	16
OPGAVER OG ANSVAR:	16
TELEFONLISTE.....	17
MATERIALER	17
AFRUNDING	18

Forord

Når livet gør ondt, er det hos vore nærmeste, vi kan hente den bedste støtte. Det gælder også for børn. Alle, der arbejder med børn, ved, at børnene knytter sig følelsesmæssigt tæt til os. Det medfører et stort ansvar. I situationer hvor børnene er udsat for svære hændelser, har de i meget høj grad behov for fællesskabet med de ansvarlige voksne, de omgås i hverdagen.

Det er en stor misforståelse at tro, at børn kan beskyttes fra den del af virkeligheden, der handler om tab, sorg og død, ved at vi ikke inddrager dem, og ved at vi skjuler vore egne følelser for dem. Den eneste beskyttelse, børnene har, er netop fællesskabet med os.

På Havbakkeskolen har vi alle en fælles forpligtelse til at søge at få sorgen ud af det skjulte og ind i det fælles rum.

Hensigten med dette materiale er ikke at gøre nogen til psykologer eller behandlere – det er ikke nødvendigt! Det, vi ønsker, er derimod at medvirke til en bevidstgørelse omkring den voksenrolle, vi har, når det gælder om at tage vare på de børn, vi har ansvaret for.

Vi skal huske at sorgen og savnet aldrig forsvinder!

Den følgende handleplan er tænkt som en *vejledning* for skolens personale, hvis alvorlig sygdom, dødsfald eller ulykke indtræffer. Planen skal altså ikke følges for enhver pris. Ingen situationer er ens, og det væsentligste må derfor være, at man handler i overensstemmelse med sin sunde fornuft.

Hvis en elev dør

- Den der først får kendskab til dødsfaldet kontakter klasselæreren.
- Klasselæreren kontakter ledelsen.
- Ledelsen kontakter SFO og øvrige involverede parter – evt. forvaltningschef/direktør
Skolechef Stefan Møller Christiansen tlf.
Direktør Peter Møller Rasmussen tlf. 97113296
- Den sociale bagvagt, som man får kontakt til via politiet: tlf. 114.

Hvem har ansvaret?

Klasselærer: Afklaring med hjemmet
Klassen
Kontakt til professionelle
Klassens forældre

Ledelsen: Information til medarbejdere
Flagning
Indkaldelse til og afholdelse af en mindestund

Første kontakt til elevens hjem

Ledelsen/klasselæreren kontakter hjemmet og tager eventuelt på hjemmebesøg for at:

- Få konkrete facts om hvad der er sket. (rygter manes i jorden).
- Få besked om der er oplysninger, som må og ikke må videregives til skolen/eleverne.
- Få afklaret om hjemmet ønsker besøg af leder og klasselærer.
- Spørge hvad klasselæreren/skolen/SFO kan hjælpe med.
- Fortælle hvad der vil ske på skolen i løbet af den første dag.
- Få afklaret om forældrene ønsker at deltage i en del af forløbet.

Anden kontakt til elevens hjem

Klasselæreren og lederen besøger hjemmet med det formål at:

- Fortælle om forløbet i klassen.
- Aflevere en buket blomster og eventuelt breve fra skolen, lærerne og klassekammeraterne.
- Indhente oplysninger om begravelsen.
- Få afklaret om forældrene ønsker lærernes og klassekammeraternes deltagelse ved begravelsen. Hvis forældrene ønsker skolens deltagelse, deltager mindst klasselæreren og en repræsentant for ledelsen.

Klassen

- Klasselæreren og evt. 1 fra sorggruppen/ledelsen er i lokalet, når de første elever ankommer. Elevens plads kan være markeret på en speciel måde f.eks. med lys og blomster.
- Man taler meget grundigt om, hvad der er sket. (Rygter skal manes i jorden).
- Man snakker med eleverne om den døde elev. Eleverne skal have lov til at fortælle alt, både positive og negative oplevelser. Det er en god ide at lade eleverne lave et materiale om den døde til forældrene. Det kan være breve, digte, tegninger og små historier.
- Hvis det føles naturligt, kan der bruges materialer fra materialehylden.
- Der skal være mulighed for at lave aktiviteter, der ikke har med død at gøre.
- Dagen afsluttes, så der ikke er elever med følelsesmæssig tilknytning, der skal hjem til et tomt hus. Eleverne kan eventuelt gå i SFO indtil forældrene kommer hjem. De store skal opfordres til at sidde samlet et sted på skolen, sammen med en lærer de kender godt, indtil de kan tage hjem til forældrene.
- Præsten kontaktes og kommer i klassen for at fortælle om begravelsen/bisættelsen. Besøget kan foregå den første dag eller en anden dag inden begravelsen/bisættelsen.

Kontakt til professionel

Præst
Psykolog

(Se Telefonliste side 19)

Kinesisk ordsprog:
Du kan ikke hindre
sorgens fugle i at flyve
over dit hoved.

Men du kan måske
forhindre dem i at
bygge rede i dit hår.

Kontakt til klassens forældre

- Forældrene informeres grundigt om dødsfaldet og begravelsen. Informationen kan, afhængigt af klassesetning, gives skriftligt eller på et møde.
- Så hurtigt som muligt efter dødsfaldet arrangeres et foredrag for forældrene om børns sorgreaktioner.

Ledelsen

- Informerer skolens medarbejdere om dødsfaldet.
- Meddelelsen til SFO-personalet gives af lederen af SFO ved dagens begyndelse.
- Meddelelsen til lærerne gives af klasselæreren eller ledelsen inden skoledagen begynder.
- Klasselærerne går herefter i klasserne og informerer eleverne om, at der er sket et dødsfald, og at der skal være en fælles mindestund.
- Vær opmærksom på, at der kan være reaktioner pga. tætte relationer til børn/søskende i andre klasser.

Afholdelse af mindestund for hele skolen

- Ledelsen giver eleverne besked om dødsfaldet. Meddelelsen gives så detaljeret som muligt.
- Der synges en sang.
- Spørgsmål afklares
- Klasselæreren følger eleverne til klasselokalet og bliver hos dem i den første time – evt. hele dagen.
- På begravelsesdagen kan de elever, der ikke deltager i begravelsen mødes ved flagstangen, når flaget skal på helt og mindes eleven.

Hvis dødsfaldet sker i en ferie

Den medarbejder, der først får kendskab til dødsfaldet, kontakter ledelsen, klasselæreren, en anden af klassens lærere eller en ansat i SFO – eller forvaltningschefen/ den sociale bagvagt se tlf. side 4.

Klasselæreren og ledelsen sørger for

- Kontakt til hjemmet.
- Blomster til og deltagelse i begravelsen.
- Skriftlig information til klassens forældre, SFO, ledelsen og klassens øvrige lærere.

Mindestund arrangeres den første dag efter ferien. Der kan evt. afholdes en mindre mindestund umiddelbart efter dødsfaldet. Skolen kan være åben for klassekammerater og forældre. Forløbet i klassen (jf. side 3) foregår også den første dag efter ferien.

- Skoleledelsen og klasselærer nedsætter evt samtalegruppe(r) - evt. med hjælp fra PPR.

Hvis en elev mister mor/far eller søskende

Kommunikation

Det er vigtigt, at den interne kommunikation er optimal.

Går barnet i SFO, kontaktes ledelsen. (Se Telefonliste side 16)

Den person, der først får meddelelsen, må drage omsorg for, at nedennævnte personer får besked.

- Klasselærer
- Ledelse
- Kontaktperson eller vagthavende i SFO

*Selv om dagen i dag er dårlig
er dagen i dag aldrig i morgen!*

Citat fra elev på Havbakkeskolen

Hjemmet

Klasselærer/ledelse/leder af SFO kontakter elevens hjem, og på et passende tidspunkt aflægges hjemmet et besøg for at:

- Samtale om hvordan man fra skolens side bedst hjælper familien og barnet.
- Undersøge om skolen skal formidle information fra hjemmet til elever og forældre.
- Afleverer hilsener fra klassekammeraterne. F.eks. tegninger, breve. Det er vigtigt, at eleverne får lov at udtrykke sig uden censur.

Der sendes en buket til hjemmet, helst ledsaget af et besøg.

Klasselærermøde – når eleven er til stede

- Første morgen efter dødsfaldet eller i løbet af skoledagen har elevens klasse et klassemøde.
- Det er vigtigt at være opmærksom på klassens reaktion
- Klasselæreren og klassen aftaler med eleven, hvad klassen/skolen kan gøre for at hjælpe eleven gennem sorgen.
- Læreren bør pointere over for klassen, at eleven har behov for kontakten til klassekammeraterne. Det er misforstået hensyntagen, at lade eleven være i fred.

Skolens lærere orienteres om dødsfaldet

- Informationen gives videre til klasserne, samtidig med at elevens klasse bliver informeret. Tal med klassen om, hvordan man forholder sig over for en person, som har mistet.
- Det er vigtigt, at alle får samme information.
- Der udarbejdes eventuelt skriftligt materiale fra skolens ledelse. Så kort og præcist som muligt.

Klasselærerens opgave

- Klasselæreren kontakter eventuelt klasseforældrerådet og giver information om, hvad der er sket, og taler om hvad klassen kan/vil gøre.
- Klasselæreren sørger for, at der til afdødes hjem kommer en hilsen fra klassekammerater, forældre og lærere. Dette kan være blomster, et brev, tegninger eller et besøg.
- Vis respekt for de ønsker, som de efterladte har givet udtryk for i samtalen med klasselæreren/ledelsen.

Begravelsesdagen

- Der kan afholdes et klassemøde om morgenen på begravelsesdagen over emnet begravelse.
- Klassens lærere og eventuelt repræsentanter fra SFO deltager i begravelsen.

Hvis en elev mister en nærtstående person

Børn får tidligt kontakt til andre mennesker. Det er naturligt at regne med, at børn også vil kunne reagere stærkt, hvis mennesker, som står dem nær, forsvinder/dør.

Det kan handle om:

- Bedsteforældre, anden familie, venner etc.
- Skilsmisse

Vær opmærksom på, at der kan komme sene reaktioner på det skete.

Enesamtaler

Klasselærer/SFO repræsentant kan have enesamtaler med eleven.

- Vær en god lytter.
- Det er vigtigt, at eleven har en på skolen/SFO at tale med om sin sorg.

Hjemmet

Hvis det føles naturligt, kontaktes hjemmet. Det kan være godt for hjemmet at vide, at skolen/SFO prøver at hjælpe barnet i sorgen.

Hvis der opstår alvorlig sygdom blandt en elevs /medarbejders nærmeste.

Hvis der opstår alvorlig sygdom, er det også vigtigt med omsorg i tråd med de tidligere nævnte indsatser.

Ledelsen involveres, og der udpeges en primær kontaktperson.

Hvis en ansat dør

Når en ansat pludselig dør eller dør efter længere tids fravær, følges den del af nedenstående, som passer ind i forhold til afdødes arbejdsområde.

Ledelsen sørger for den nødvendige kontakt til andre medarbejdere for at komme frem til, hvad der skal iværksættes.

Flagning

Skolen flager på halv stang på selve dødsdagen.

Der flages på begravelsesdagen. Er den afdøde en tidligere ansat, flages der kun, hvis denne person fortsat har tilknytning til skolen.

Afdødes familie

Ledelsen tager kontakt til den afdødes familie.

- Hjemmet skal have at vide, hvad skolen foretager sig i anledning af dødsfaldet.
- Giv de efterladte mulighed for at komme frem med, hvad de forventer af skolen i denne situation.
- Samme dag sendes en varm hilsen fra skolen.

Information til de ansatte

- Ledelsen kontakter alle og får samlet de ansatte ved skolen til et kort møde før skolestart.
- Ledelsen skaber rammen om samværet.
- Skolens ansatte har en stund sammen, hvor de mindes den afdøde.
- Ledelsen informerer om, hvordan skolen vil forholde sig mht. denne dag, herunder hvilke informationer der skal gives til eleverne.
- Alle informationer skal være klare og præcise for at undgå misforståelser.
- Ansatte som rammes af sorgen, og som ikke formår at gennemføre skoledagen, fritages for dette.
- Send ikke elever hjem, men find alternative løsninger. Slå eventuelt flere klasser sammen.

Hvis en ansat mister en nærtstående person

- Ledelsen informerer skolens øvrige medarbejdere samt lærerens klasser.
- Kolleger skal være klar over, at den pågældende lærer i en sådan situation ikke er forpligtet til at give vikarbesked.

Ulykker i forbindelse med skoledagen

- Den tilstedeværende/førstankomne lærer tilkalder en ambulance.
- Læreren informerer ledelsen om ulykken.
- Ledelsen giver hjemmet besked om ulykken, men ikke om følgerne.
Ved ulykker med dødelig udgang underrettes familien af sygehus, politi eller præst.
- Ledelsen sender eventuelt en ekstra lærer til ulykkesstedet.

Ved ulykken

- Læreren skal forsøge at samle eleverne, så ingen forlader stedet i forvirring.
- Eleverne bringes samlet tilbage på skolen/samles i klasseværelset. Ledelsen sørger eventuelt for fælles transport.
- En lærer tager med ambulancen, mens den anden snakker med eleverne. I samtalen skal læreren lade eleverne tale ud om oplevelsen, og prøve at skabe en fælles afklaring omkring ulykken, så der ikke dannes grobund for rygter.

Underretning

- Ledelsen informerer lærerne om ulykken.
- Klasselærerne fortæller klasserne om ulykken. Informationen skal være præcis, så der ikke opstår vilde historier om hændelsen. Tal åbent og konkret om det, der er sket. Lad eleverne komme til orde med tanker og følelser i forbindelse med ulykken.
- Læreren skal sikre sig, at ingen elever sendes hjem til et tomt hus.
- Ledelsen udarbejder skriftlig information til hjemmene.

Opfølgning

- Reaktionsmønstrene efter en ulykke er ikke ens.
- Vær opmærksom på, at mange som ikke umiddelbart ser ud til at reagere kan få reaktionerne senere.
- Elever, som har behov for det, skal tilbydes særlig efterbehandling.
- Ved skader, der fører til længere sygehusophold, holder klasselæreren kontakt med hjemmet og sygehuset. Læreren kan opfordre klassen til at vise den tilskadekomne elev opmærksomhed i form af f.eks. breve, blomster eller besøg.
- Hvis en elev får varige men efter ulykken, følges dette specielt op af klasselæreren med hensyn til elevens tilbagekomst i klassen.

Børns sorgreaktioner

Fra 10-års alderen bliver børns forestillinger efterhånden abstrakte, og de bliver i stand til at forstå mere af et dødsfalds langsigtede betydning. Der reflekteres meget over retfærdighed/uretfærdighed, over skæbnen og over det overnaturlige. Sammen med de ændringer, der sker på det biologiske, psykologiske og sociale plan, kan dødsfald i puberteten føre til relativt stærke reaktioner.

Børn som voksne reagerer ikke på en og samme måde på dødsfald, der er naturligvis store variationer.

Almindelige umiddelbare reaktioner

- Chok og vantro
- Forfærdelse og protest
- Apati og lammelse
- Fortsættelse af sædvanlig aktivitet

Almindelige sorgreaktioner

- Angst
- Stærke minder
- Søvnforstyrrelser
- Tristhed, længsel og savn
- Vrede og opmærksomhedskrævende adfærd
- Skolevanskeligheder
- Fysiske gener (f.eks. hjertebanken, muskelspændinger, rysteture, kvalme, opkast)

Andre mulige sorgreaktioner

- Regressiv adfærd
- Social tilbagetrækning
- Fantasier
- Personlighedsforandringer
- Fremtidspessimisme
- Spekulationer over årsag og mening
- Vækst og modning

Følelsesmæssige reaktioner

Det følelsesmæssige forsvar, som træder i kraft ved forældres død, ses normalt umiddelbart efter barnet får beskeden – få græder, nogle begynder at le og mange bliver utroligt direkte og praktiske.

Der er et stærkt behov for at holde det skete på afstand, så barnet gradvist kan fordøje det. I tilfælde af manglende tolerance over for stærke følelser, kan tanker om hændelsen skubbes ud af bevidstheden i længere perioder, så opførselen vil være som ellers.

Stærke følelser kan godt vise sig i andre situationer, hvis barnet f.eks. ser en film, læser en bog eller hører om andre, som har det ondt. Så kan følelserne være stærkere end situationen burde kræve.

Følelserne vises da isoleret fra dødsfaldet.

Genforeningsfantasier er udbredte, og børn kan udtrykke ønske om at dø, for at blive genforenet med den døde. Den døde kan være til stede i børns tanker hyppigere og længere end hos mange voksne.

Idealisering af forældre efter deres død kan blive et specielt problem for børn, fordi de ikke tillader, at vreden mod den døde kommer til udtryk. Denne vrede vil så i stedet kunne rettes udad mod omgivelserne.

Når gode venner mister forældre, gør det børn sårbar for tanken om, at dette også kan ske for dem – deres mere eller mindre udviklede illusion om usårbarhed bliver erstattet med utryghedsfølelse og erkendelsen af, at de selv kan rammes. Når børns forældre dør, ved vi, at dette fører til mange spørgsmål i vennernes hjem.

Skolebørn har et større repertoire af mestringsstrategier at møde dødsfald med, end de mindre børn har. De kan skabe sig indre handlingsplaner, som gør dem mere "usårbar": ved at ændre, omgøre, reversere eller hævne hvad der er sket, kan de modvirke oplevelsen af hjælpeløshed.

Samtidig ser vi, at børnene kan få tillægsproblemer, fordi der stilles andre krav til dem end til de mindre børn. De skal være stærke osv. Børnenes skolepræstationer kan påvirkes både pga. hæmning af den spontane tanke, og fordi påtrængende minder kan føre til koncentrationsproblemer. Her kan nedsat stemningsleje naturligvis også føre til mindre tankemæssig aktivitet.

Hvad gør sorgen værre?

Voksnes håndtering af dødsfaldet kan medføre problemer. Når forhold holdes skjult, eller barnet ikke informeres ordentligt om omstændighederne omkring samt årsagerne til dødsfaldet, kan fantasierne let få god grobund. I det hele taget kan de voksne bidrage til en forværring af børns situation ved at udelukke børnene fra de voksnes verden.

Arten af dødsfald vil også indvirke på børns sorg. De pludselige dødsfald er de sværeste at forholde sig til. De giver ingen tid til forberedelse på det mentale plan, og en del af trygheden i verden bliver pludselig revet væk.

*

Støtten omkring barnet vil afgøre, hvilke muligheder barnet får for at bearbejde det, der er sket. Nogle har en familie præget af indre sammenhold og fællesskab, mens andre lever med kaotiske hjemmeforhold, hvor børnenes behov kan komme langt ned på prioriteringslisten i en sådan situation.

Kønsskille i børns sorg

Drenge har ofte sværere end piger ved at give udtryk for følelser i forbindelse med dødsfald. Drenge erkender også i meget mindre grad end piger erkender/oplever sorg- og krisereaktioner, samtidig med at drenge i meget mindre grad bearbejder sådanne situationer gennem samtale med jævnaldrende eller voksne.

Uanset hvad årsagerne til disse kønsskille er, er det vigtigt at være klar over, at de eksisterer.

For børn gælder det generelt, at de momentvis har behov for at ”træde ud af sorgen”, og leve et normalt børneliv med leg, boldspil, samvær med kammerater m.m.

Lærernes egne behov

Når et dødsfald rammer en klasse, vil dette i større eller mindre grad også ramme lærerne. En del lærere oplever, at de ikke kan tage sig tilstrækkeligt af deres elever, fordi de har så stærke reaktioner selv. Mange vil opleve reaktioner, som er parallelle til de sørgendes: både tristhed, vrede, hjælpeløshed og frygt kan optræde. Brug af støttepersoner for at drøfte egne indtryk og reaktioner er god egenomsorg, og gør én bedre rustet til at tackle lignende opgaver senere. God egenomsorg indebærer, at man accepterer, at man selv reagerer.

Breve

Følgende breve er ment som en hjælp til at få formuleret et brev til klassen eller hjemmet. Det brev, læreren/ledelsen skriver, må naturligvis gerne få en mere personlig udformning.

Hvis en elev dør

Til klassens elever og forældre.

Klassen har i dag modtaget den triste besked, at _____ er død. Dette er naturligvis noget som vi alle, og især klassens elever berøres stærkt af. I de nærmeste dage vil vi derfor bruge megen tid på at tale om det, der er sket.

I morgen afholdes en fælles mindehøjtidelighed på skolen

Det vil være af stor betydning for børnene, at I også i hjemmet taler åbent om det indtrufne.

Hvis der er brug for det, kan I naturligvis kontakte os.

_____
Klasselærer

_____
Skoleleder

Hvis en ansat dør

Skolen har i dag modtaget det tragiske budskab, at _____ er afgang ved døden. Dette er naturligvis noget som vi alle er stærkt berørte af. I de nærmeste dage vil vi derfor bruge megen tid på at tale om det, der er sket.

Der har i dag været en kort mindehøjtidelighed på skolen.

Det vil være af stor betydning for børnene, at I også i hjemmet taler åbent om det, der er sket. Hvis der er brug for det, kan I naturligvis kontakte os.

_____
Klasselærer

_____
Skoleleder

Brev til hjemmet.

Klassen har i dag fået den sørgelige meddelelse, at _____ er død.

Det skete i går, _____ dag, på grund af _____. Vi har brugt megen tid på at snakke om det, der er sket, og vi vil også gøre det i tiden fremover.

Vi ved endnu ikke, hvornår begravelsen skal finde sted, men vi vil samle ind til en buket (ca. ____kr. pr. elev). Der er også en del fra klassen, der gerne vil med til begravelsen. Det er en god ide at få lejlighed til at sige farvel på denne måde.

Vi vil tale nærmere om dette og andre spørgsmål på et møde i morgen aften kl. ____ her på skolen. I opfordres derfor til at møde op i det omfang, det kan lade sig gøre med det korte varsel.

Når en person dør, kan et barn være påvirket i længere tid herefter. Børn reagerer på forskellig måde efter et dødsfald. F.eks. vil nogle børn ikke snakke om dødsfaldet, men lader som om intet er hændt. Nogle børn græder meget – er rastløse og urolige, andre har svært ved at koncentrere sig, og andre igen får måske ondt i maven eller i hovedet.

Vi må derfor i fællesskab være opmærksomme på at lytte til børnenes signaler.

Kontakt mig venligst, så jeg ved, om I kommer.

Med venlig hilsen

Klasselærer

Tlf.nr.

Begravelsen

Det er bestemt, at _____s begravelse finder sted _____ dag den _____ kl. ____ .

I forståelse med familien vil klassen kunne deltage i begravelsen.

Deltagelsen er naturligvis frivillig, men det ville være godt, hvis så mange som muligt deltager. Dette kan være af stor betydning for bearbejdningen af sorgen i den nærmest følgende tid. Skoleleder, klasselæreren og faglærerne deltager, men det er vigtigt, at børnene også har en anden voksen med sig.

_____
Klasselærer

_____
Skoleleder

Støttegruppen

Lærer Lise Dalby Tobin

Lærer Lene Nielsen

Lærer Marlene Pedersen

Pædagog Tine Vestergaard.

Skoleleder Lone Slater Christensen

Viceleder Lars Buur Nørlev

SFO leder Helle Lundin

Skolepsykolog Claus Engel Larsen

Skolepsykolog Cecilie Lysdal Eriksen.

Støttepersoner udefra: Sognepræst Iben Brejner Højgaard og Mette Tved Hansen

Repr. kræftens bekæmpelse

Falck

Politi

Opgaver og ansvar:

- At tage kontakt til de pågældende lærere - støtte op og rådgive, hvor det er nødvendigt (i samarbejde med klasselæreren).
- Opfølgning og evaluering på indsats i det forløbne år.
- At erkendelser og beslutninger bliver nedfældet skriftligt.
- At beslutninger og lignende bliver ført ud i livet og holdt ved lige.
- At planen justeres og vedligeholdes årligt.
- At eventuelle udskiftninger finder sted i gruppen.
- At indsamle og videreformidle relevante erfaringer og ny litteratur.
- At holde sig ajour med litteratur og kurser.
- At opdatere materialehylden.
- At sørge for, at nye lærere får information om gruppen og materialehylden.

Telefonliste (opdateret sept. 2017)

	<u>Tlf:</u>	<u>Mobil:</u>
Lærer Ditte Laursen		20614443
Lærer Karina Sylvester		26517415
Pædagog Tine Vestergaard		30366817
Skoleleder Lone Slater Christensen	97114101	21431585
Viceleder Lars Buur Nørlev	97115701	24917151
SFO leder Helle Lundin	97115702	21705550
Serviceleder Jan Gerts	98581988	51313969/61690988
Sekretær Britt Klemmensen	97114110	51726530
Skolefagchef Stefan Møller Christiansen		61194496
Præst Skelund Mette Tved Hansen	98585020	
Præst Als Iben Brejner Højgaard	98581011	30303785
Falck	70102030	
Hadsund Politi	98571711	
Hobro Politi	96301448 el. 114	
Kræftens Bekæmpelse	35257500	
Skolepsykolog Claus Engell Larsen	97113257	23344853
Skolepsykolog Cecilie Lysdal Eriksen		30718220
Læge Jesper Jangaard	98581033	
Læge Jørgen Nielsen	98585002	
Lægevagt	70150300	
Hobro Sygehus	97652000	
Aalborg Sygehus	97660000	
Giftinformationscentral	82121212	

Materialehylden

Ud over denne omsorgsplan indgår desuden en materialehylde i henholdsvis Skelund Afdeling og Als Afdeling. Materialehylden er på lærerværelset.

Opfølgning

At følge op på et dødsfald handler i skolesammenhænge om, at man også her medvirker til at synliggøre den virkelighed, børn lever i, og forsøge at støtte dem i at forholde sig til den. De væsentligste forudsætninger for dette, er at børnene bliver mødt med åbenhed og opmærksomhed af de voksne, der har ansvaret for deres dannelse. Det er vigtigt at støtte børnene med det samme, i stedet for at vente, til de har problemer. Tag jævnlige fat i hændelsen i tiden efter. Vær opmærksom på signaler fra eleverne.

Husk mærkedage.

Eleven kommer til at leve med sin sorg i mange år. Derfor er opfølgingsarbejdet yderst vigtigt.

Afrunding

Vi får aldrig en færdig handleplan. Hvert tilfælde vil være enkeltstående og kan ikke forberedes i detaljer. Med udgangspunkt i denne omsorgsplan håber vi, at lærerne vil få en grundlæggende fælles erkendelse af problemets vigtighed. At det er et fælles ansvar, som kræver fælles rammer at handle ud fra.